

Słowo Polskie

Wychodzi 2 razy dziennie

z wyjątkiem niedzieli

rano o godz. 7^{1/2} i popoł. o godz. 3.

PRENUMERATA WYNOŚI:

We Lwowie:

miesięcz. 1 zł. 2-krotną dost. do domu ar. 1 zł.

na prowincyi:

rocznie 18 zł. 20 ct. z 2-krotną wysyłką 16 zł.

kwartalnie 6 zł. 30 ct.

miesięcznie 1 zł. 10 ct.

W Niemczech: miesięcznie 1 zł. 50 ct.

W innych krajach: 2 zł.

Bezpłatnych doniesień Redakcyi nie uwzględnia.

OGŁOSZENIA:

Za 1 wiersz petitowy albo jego miejsce 10 ct. nadeślane wiersz garmondowy 40 ct., małe ogłoszenia za wyraz 3 ct., najmniej ct. 20.

Numer pojedynczy:

We Lwowie: Na prowincyi:

wydania rannego 2 ct. 7 3 ct.

wieczornego 3 4

oba wydania razem 4 5

Rekopisów redakcyi nie zwraca

Adres „Słowa Polskiego“

Lwów, ulica Chorążczyzny 1. 17.

TELEFON 541.

Kantor „Słowa Polskiego“ w Pasażu Hausman

Telefoniczne i telegraficzne depesze „Słowa Polskiego“.

Sytuacja.

Praga, 15 marca. *Narodni Listy* piszą w artykule pod tytułem: „Sejm“, co następuje: „Przesilenie w drugiej połowie monarchji zostało zażegnane według tej samej recepty, której użyto za czasów hr. Badeniego ku uspokojeniu burzliwej niemieckiej mniejszości. Myśmy natychmiast wskazać na to, iż rozwój spraw węgierskich nie obejdzie się bez niebezpiecznego wpływu na nasze interesy. Wówczas nie wiedzieliśmy jeszcze, że Szell bezpośrednio po nominacji udał się był od cesarza do hr. Chlumecy'ego, z którym konferował przeszło godzinę.

Nasze przewidywania sprawdziły się. Nie ulega żadnej wątpliwości, że hr. Thunowi postawiono *ultimatum*: „albo pogodzisz się z Niemcami, albo...“ Oto powód, dla którego hr. Thun przedsięwziął pielgrzymkę do Pragi i to objaśnia także fakt, dlaczego pp. Engel, Pacak i Stransky zostali nagłe w ubiegłym tygodniu powołani do Wiednia.

Praga, 15 marca. *Politik* zapowiada interpelacje w Sejmie czeskim co do projektów językowych hr. Thuna.

W czasie wczorajszych obrad sejmowych konferował ks. Lobkovitz z Podlipnym.

Konferencję tę łączono ze sprawą obsadzenia posady zastępcy marszałka krajowego, którym właśnie został mianowany prezydent Izby handlowej p. Wohanka.

Wpływają na Młodoczechów, ażeby zadowolili się tą nominacją. Gdyby jednak upierano się przy nominacji Podlipnego, wówczas wzięto by pod rozwagę kandydaturę Staroczecha p. Zatki.

Konferencja, jaką odbył p. Engel z przewodniczącym klubu większej własności, hr. Buquoy, miała za przedmiot zajęcie stanowiska wobec nowych projektów językowych.

Klub młodoczeski ma tę sprawę w najbliższym czasie omówić na osobnym posiedzeniu.

Sesja Sejmów krajowych.

Wiedeń, 15 marca. Oprócz Sejmu czeskiego zebrały się wczoraj Sejmy: kraini, karyneki, styryjski, vorarlberski i śląski. Sejmy Krainy, Vorarlbergu i Śląska urządziły manifestację lojalną z powodu śmierci areyks. Maryi Immakulaty. Sejmy kraini i vorarlberski uchwały wysłać do papieża telegram gratulacyjny.

Sejm dolno-austryacki.

Wiedeń, 15 marca. Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu dolno-austryackiego pp. Schlesinger i tow., wskazując na doniesienie dzienników, jakoby Węgry zamierzały zawrzeć ugodę z Austrią tylko do roku 1903, później zaś urządzić się pod względem słowo-handlowym samodzielnie, wystąpili z wnioskiem, żądającym wybrania komisji dla spraw słowo-handlowych i bankowych, z dziewięciu członków złożonej, która ma sprawozdanie i wnioski przedłożyć pełnemu Sejmowi. Marszałek oświadczył jednak, że wnioskowi tego nie podda pod obrady, ponieważ wykacza on po za kompetencję Sejmu.

Sejm śląski.

Opawa, 15 marca. Na posiedzeniu Sejmu śląskiego, po załatwieniu formalności p. dr. Bukowski wystąpił z wnioskiem, aby szkodziwe dla całego kraju rozporządzenia językowe zostały zniesione, aby rząd zeszedł wreszcie z drogi rozporządzeń i okólników w ogóle i aby w drodze konstytucyjnej i sprawiedliwej zapewnił jedność i przyszłość państwu, a spokój krajom.

P. Rochovansky wnosi, aby Sejm uchwałił uroczysty protest przeciw ostatnim rozporządzeniom językowym, aby ten protest podano rządowi do wiadomości i na wieczną pamiątkę złożono w archiwach krajowych. W rozprawie formalnej nad nagłością tego wniosku przemawiali przeciw nagłości pp.: Świeży, dr. Michejda, Hruby i Hradil, a popierali nagłość pp.: Rochovansky, Bukowski i Hampel.

W końcu większością dwóch trzecich nagłość uchwalono i przystąpiono natychmiast do rozprawy merytorycznej nad tym wnioskiem. Dyskusya ta odbyła się w nieobecności posłów słowiańskich, t. j. polskich i czeskich, którzy, złożywszy stosowne oświadczenie, opuścili salę obrad.

Następnie wniosek Rochovansky'ego jednogłośnie przyjęto. Posłowie słowiańscy po tem głosowaniu zjawili się znowu.

Po załatwieniu porządku dziennego p. Tuerk wystąpił z wnioskiem, wzywającym rząd, aby zniósł

wszystkie rozporządzenia językowe, wydane dla Czech, Moraw i Śląska, aby pousuwał z niemieckich gmin i okolic wszystkich urzędników czeskich i polskich, aby zarządził umieszczenie tylko niemieckich tablic na publicznych gmachach w okolicach niemieckich, w końcu, aby przywrócił na nowo stan konstytucyjny i nie nadużywał §. 14.

Ten sam poseł przedłożył dalszy wniosek z żądaniem utworzenia osobnej dyrekcji poczt i telegrafów dla Śląska i przeniesienia gimnazjum czeskiego z Opawy do innego miasta.

Sejm czeski.

Praga, 15 marca. Wczoraj odbyło się otwarcie Sejmu czeskiego. Po odczytaniu kilku wniosków, dotyczących spraw lokalnych, posiedzenie zamknięto.

Sejm kraini.

Lublana, 15 marca. Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu marszałek podał do wiadomości, że cesarz przyrzekł przyjąć deputację, mającą podać prośbę o założenie uniwersytetu w Lublanie. Dzień przyjęcia deputacji jeszcze nie jest oznaczony.

Z Węgier.

Budapeszt, 15 marca. Sejm węgierski obradował w dalszym ciągu nad budżetem.

Budapeszt, 15 marca. W ciągu rozprawy budżetowej zabrał głos także Apponyi i oświadczył, że będzie głosował za budżetem, ponieważ zasady jego stronictwa zgodne są z zasadami rządu, do którego mowca ma zaufanie.

Następnie zabrał głos minister skarbu Lukacs.

Budapeszt, 15 marca. Podczas wczorajszej dyskusji budżetowej uzasadniał minister skarbu dr. Lukacs wysokość preliminarza, która znajduje podstawę w wydatkach na wojsko oraz stosunkach narodowościowych.

Po krótkiej polemice z posłami, którzy przemawiali przeciw budżetowi, oświadczył minister, iż klauzula z Ischlu nie istnieje wcale.

Pewna umowa nastąpiła w sierpniu w Wiedniu, a punkt jej wyjścia polegał na tem, iż w Austrii panowała obstrukcyja.

Zaledwie po długiej walce udało się uzyskać porozumienie pomiędzy obydwoma gabinetami, gdy rokowania w sprawie przedłożonych ugodowych stały się wprost niemożliwymi. Rząd węgierski zmuszony był przypatrywać się temu bezczynnie, jak najżywniejsze interesy Węgier popadały w stagnację, ponieważ pewnemu odłamowi austriackiego parlamentu podobało się urządzać obstrukcyję.

Rząd, mając wiadomy cel na oku, dążył do znalezienia takiego sposobu zawarcia ugody, który obejmowałby materialnie zawarte stypulacje, a pod względem formy nie pozostawałby w sprzeczności z zasadami konstytucyi.

Minister poleca wreszcie przyjęcie preliminarza.

Następne posiedzenie odbędzie się jutro.

Budapeszt, 15 marca. *Budapesti Hirlap* donosi, że wszystkie władze wojskowe otrzymały rozporządzenie, w którym nakazano im zaniechać w pisemnej drodze urzędowej używania nazwy: „Państwowe ministerstwo wojny“ (*Reichskriegsministerium*), a natomiast polecono pisać: „Wspólne ministerstwo wojny“ (*Gemeinsames Kriegsministerium*). W ten sposób uczyniono zadość zdawnemu objawionemu życzeniu Węgrów.

Z parlamentu niemieckiego.

Berlin, 15 marca. Parlament odrzucił przedłożenie wojskowe 209 głosami przeciw 141. Następnie odrzucił także referat komisji wojskowej przeciw głosom centrum i wolnomyślnego zjednoczenia.

Berlin, 15 marca. W kołach politycznych krąży pogłoski, że przedłożenie wojskowe miałyby tylko służyć za pretekst, celem pozyskania nowego parlamentu, w którymby można było przeprowadzić zmianę prawa wyborczego. Mówią również, że minister Miquel jest zwolennikiem reformy wyborczej, natomiast kanclerz ks. Hohenlohe protestuje przeciwko ewentualnym zmianom prawa wyborczego.

Z Francyi.

Paryż, 15 marca. Gabinet uchwałił zażądać od parlamentu dalszego prowizoryum budżetowego na dwa miesiące.

Paryż, 15 marca. Trybunał kasacyjny postanowił zażądać od ministra wojny wydania tajnego dossier w sprawie Dreyfussa.

Paryż, 15 marca. Prezydent Loubet ułaskawił wszystkich, zasądzonych na grzywny za demonstracje, urządzone w dniu 18-go lutego, a nie-

przyjazne dla nowego prezydenta. Ogółem darował prezydent karę 250 osobom.

Galicyski Bank kredytowy.

Wiedeń, 15 marca. *W. Allg. Ztg.* zaprzecza na podstawie kompetentnych informacji w telegramie, datowanym ze Lwowa, swoją wczorajszą wiadomość o rzekomo zamierzonej likwidacyi gal. Banku kredytowego.

Bank kredytowy, według tego sprostowania, jest w stanie pomimo runu, odpowiedzieć wszystkim żądanom. Wszystkie oddziały bankowe zostały poddane kontroli i wszystko znaleziono w zupełnym porządku.

Rosyjskie cła ochronne.

Petersburg, 15 marca. Na wczorajszym posiedzeniu komisji dla uregulowania handlu zbożowego, minister skarbu Witte wygłosił mowę, w której poruszył także sprawę przyciągnięcia do Rosyi kapitałów obcych.

Minister wyraził zdanie, że cła ochronne są dla przemysłu szkoda, której koszta spadają ciężarem na wszystkie klasy ludności. Należy starać się o pozbycie się tego ciężaru, a możliwe to tylko przez przyciągnięcie kapitałów zagranicznych. Przez to zmniejszy się szkoda, spowodowana cłami ochronnymi, tem bardziej, że Rosya posiada kapitały tylko nieruchome.

Projektowana droga wymaga także pewnych ofiar, ale co lepiej, czy, żebyśmy produkta zagraniczne za setki milionów importowali, czy też, abyśmy za pomocą obcych kapitałów, które pozostaną w kraju, stworzyli własny, rosyjski przemysł? Minister oświadczył się w końcu jeszcze raz stanowczo za zwabieniem do Rosyi kapitałów obcych.

Pożary.

Budapeszt, 15 marca. W miejscowości Magyar Ozor spłonęło wczoraj 11 domów i 19 zabudowań gospodarskich. Jedna kobieta odniosła ciężkie poparzenia.

Arad, 15 marca. Spłonęła tu wczoraj wielka fabryka spirytusu Mittelmana. Szkoda wynosi przeszło 50.000 zł.

Wiedeń, 15 marca. *N. W. Tagblatt* stwierdza, że nie ma żadnego rozporządzenia, zmieniającego nazwę „państwowe ministerstwo wojny“ (*Reichskriegsministerium*) na „wspólne ministerstwo wojny“ (*Gemeinsames Kriegsministerium*) — wobec Węgier jednak używano zawsze tylko tej ostatniej nazwy.

Bozen, 15 marca. Po przeprowadzonej tajnej rozprawie przed przysięgłymi — zostali wczoraj skazani: Emanuel Ullrich, b. redaktor *Bozener Ztg.* i Hans Kordon, redaktor *Märburger Ztg.* za obrazę kościoła katolickiego na karę 3 miesięcznego ścisłego aresztu.

Berlin, 15 marca. Umarł tu wczoraj prof. dr. Ludwik Bamberger.

Berlin, 15 marca. Zmarł tu profesor lingwistyki na uniwersytecie berlińskim dr. Steinthal.

Berlin, 15 marca. Znany podróżnik po Afryce dr. Esser, któremu niedawno temu cesarz oświadczył wręczyć order korony II. kl., został pociągnięty przez ciało oficerskie przed sąd honorowy, z powodu rozmaitych zarzutów, odnoszących się jeszcze do jego afrykańskiej działalności. Dziś donoszą, że wojskowy sąd honorowy orzekł, iż Esser powinien być wydalony z armii.

Rzym, 15 marca. Stan zdrowia papieża nie pozostawia nic do życzenia.

Luneville, 15 marca. Zmarł tu znany powieściopisarz francuski, Emil Erekmann.

(Urodził się w r. 1822, pisywał do spółki z głośnym literatem Al. Chatrian'em. Do poczytniejszych powieści Erekmanna należą: „L'illustré docteur Mathews“, „Madame Thérèse“, „L'ami Fritz“, „Waterloo“. Do spółki z Chatrian'em napisał sztukę sceniczną p. t.: „Le juif Polonais“, graną w Paryżu z powodzeniem. *Przyp. Red.*)

Paryż, 15 marca. Gohier, jako autor i Natanson, jako wydawca książki p. t.: „Armia przeciwko społeczeństwu“ zostali przez sędziów przysięgłych uniewinnieni.

SEJM.

Lwów, 15 marca.

W dalszym ciągu wczorajszego posiedzenia przyjęto jeszcze §§. 14—18 ustawy budowlanej według projektu komisji, z nieznacznymi tylko poprawkami stylistycznymi — poczem marszałek odroczył rozprawę do następnego posiedzenia.

Odczytano w końcu — jak zwykle — szereg

wniosek i interpelacyj. Posiedzenie zamknął marszałek o godz. 2 m. 35 popołudniu.

Następne dziś o godzinie 10 rano.

Z Rady miejskiej.

Lwów, 15 marca.

Wczoraj wieczorem odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady miejskiej. Na porządku dziennym była sprawa oddania robót przy wodociągach.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego radny dr. Weigel zainterpelował prezydenta, co się dzieje z funduszem jubileuszowym Kasy oszczędności, z którego miało być wybudowane muzeum przemysłowe miejskie, a który, jak głoszą wieści — miał być inkamerowanym i wcielonym do funduszu rezerwowego.

Prezydent dr. Małachowski zaznaczył w swej odpowiedzi, że według bilansu Kasy oszczędności, fundusze obecne, pozostające pod zarządem Kasy, bywały osobno wykazywane, między nimi znajduje się też fundusz fundacyi jubileuszowej, wynoszący 400 tysięcy zł.

Z funduszu tego wydano już na koszt budowy 120.000 zł. pozostaje więc jeszcze 280.000 zł., które złożone być mają w Kasie oszczędności.

Na koszt budowy asygnuje z funduszu komisya, składająca się tak z członków Rady, jakoteż z członków zarządu Kasy oszczędności.

Prezydent zaznacza, że dziś zarząd ten prawie nie funkcjonuje, a wybory nowe odbędą się dopiero na podstawie nowych statutów, które jeszcze nie otrzymały zatwierdzenia.

P. prezydent wie o tem, iż istnieje w pewnym gronie zamiar co do traktowania z gminą w sprawie tego funduszu, wiadomo mu jednak również, że fundusz ten inkamerowanym być nie może.

Dr. Małachowski sądzi, że gdy nastąpią wybory nowego zarządu, to albo on zgłosi się do gminy w tej sprawie, albo też gmina zwróci się do niego, zwłaszcza, że niedługo trzeba będzie budować.

Gdyby zresztą wynikła jaka sporna kwestya, w takim razie komisya prawnicza przyjdzie z odpowiednimi wnioskami przed forum Rady.

R. dr. Maryański nadmieniał, że w imieniu Sekcyi II zażądał już od magistratu dostarczenia odpowiedniego materiału do obrony praw gminy, w danym zaś razie komisya prawnicza Rady zajmie odpowiednie stanowisko.

Wiceprezydent p. Michalski zaznaczył, że z przedsiębiorcami budowlanymi umawiała się Kasa oszczędności, a nie gmina, Kasa oszczędności też ma obowiązek wybudowania muzeum i do niej z pewnością nie omieszkają zgłosić się ci, którzy z nią umawiali się co do budowy.

B. Ichnatowicz interpelował prezydenta w sprawie zanieczyszczenia ulic naszych przez drożkarzy i wzywał go do zapobieżenia temu.

P. prezydent odpowiedział, że sprawa ta należy do dyrekcyi policyi, do niej też odeszła tę interpelacyę.

Przystąpiono wreszcie do prządku dziennego.

Na wniosek komisyi wodociągowej konstrukcyę żelazne dachów powierzono firmie Piotrowicz i Schumann za 8.643 zł. 50 ct.; zamurowanie kotłów, kominów Barszczewskiemu we Lwowie za 13.582 zł.; w sprawie położenia rur wywiązała się szersza dyskusya.

Z przedłożonych do zatwierdzenia ofert najkorzystniejszą przedstawiała się oferta firmy hr. Łubieński Rumpel & Waldek, opiewająca z opustem na 505.946 zł. Droższą nieco była oferta p. Rodakowskiego ze Lwowa, która z opustem 1 prc. wynosić miała 521.135 zł., z opustem zaś 2 prc. 515.591 zł., a więc w każdym razie droższą była od pierwszej o dziesięć tysięcy zł., komisya mimo to proponowała do przyjęcia ofertę firmy Rodakowskiego.

Za przyjęciem oferty firmy Rodakowskiego, przemawiali r. Rawski, br. Gostkowski i r. Pawlewski, za przyjęciem zaś oferty firmy Łubieńskiego, ze względu na niższą jej cenę — r. Kowalczyk.

R. prof. Ciesielski popierał również firmę Rodakowskiego, domagał się jednak zarazem zastrzeżenia, że p. Rodakowski wykona roboty same, bez pomocy firmy obokrajowej.

W dalszej dyskusyi zabierali jeszcze głos radni: Michalski, Rawski, Gostkowski, Thulie i Gryglaszewski, potem po odpowiedzi referenta uchwalono oddać te roboty firmie Rodakowskiego za 515.591 zł., z zastrzeżeniem, uczynionem przez r. prof. Ciesielskiego, ażeby, co do robót tych nie łączyl się, ani moralnie, ani fizycznie z żadną firmą poza galicyjską.

Budowę rezerwoarów wodnych oddano firmie „Pitte et Brausevether z Wiednia“ za 137.203 zł. mimo silnej opozycyi, która domagała się oddania tych robót firmie krakowskiej „Bauer-Blankstein-Bornstein“ za tańszą stosunkowo cenę 130.799 zł.

Budowę budynków oddano firmie „Kunicki-Domaszewicz, Lwów“ za 56.382 zł. z warunkiem opustu 5%, — fundamenty maszynowe firmie „Pitte & Brausevether w Wiedniu“ za 7.515 zł., — zasawy i hydranty firmie „Armatur-Masch. Fabrik w Wiedniu“ za 42.177 zł.

O godzinie trzy kwadrans na dziesiątą zamknął prezydent posiedzenie.

KRONIKA.

Przeniesienia. Dyrekcyja poczt i telegrafów we Lwowie przeniosła starszego oficjale pocztowego Jana Wieczorka z Białej do Krakowa, a asystenta pocztowego Telefora Stormke z Czortkowa do Oświęcimia.

Posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się w czwartek wieczorem. Posiedzenie będzie początkowo tajnym, a na porządku dziennym tegoż dalszy ciąg dyskusyi w sprawie przydzielenia do rang obecnych urzędników magistratu. Dyskusya ta wypełni, zdaje się, cały wieczór, wobec czego do posiedzenia jawnego nie przyjdzie.

Z Towarzystwa prawniczego. Na posiedzeniu d. 13 b. m., któremu przewodniczył p. prezydent Tchornicki, dokonano ukonstytuowania sekcyi ekonomicznej Towarzystwa. Prezesem wybrano prof. dra Ochenskowskiego, zastępcą prezesa radcę namiestnictwa Jerzego Piwockiego, a sekretarzem sekcyi, sekretarza Izby handlowej i przemysłowej dra Władysława Stesłowicza.

Najbliższe posiedzenie sekcyi odbędzie się w sobotę d. 18 b. m.

Wielki raut daje marszałek kraju hr. Stan. Badieni w dniu 19 bm.

Tajemnicza zbrodnia. Wczoraj popołudniu, Markus Sprecher, właściciel cegielni pelczyńskiej, oraz p. D., sekretarz Kasy chorych, przechodząc obok stawu Pelczyńskiego — spostrzegli pływające po wodzie pudło papierowe. Po bliższem przyjrzeniu się, ujrzeli z przerażeniem wystające z pudełka uszka dziecięce i włosy.

Dano znać natychmiast policyi.

Na miejsce przybył agent Fischer i dr. L. i wkrótce wydobyto z wody pudło, w niem zaś znaleziono zwłoki dziecka plei żeńskiej, mogącego liczyć od półtora do dwóch lat wieku. Według orzeczenia lekarskiego, zwłoki mogły leżeć w wodzie około dwóch miesięcy.

Ponieważ pudło było za małym, ażeby pomieścić trupa, przeto morderca, czy morderczyni przewiązała mu nogi sznurem i przegiąwszy je silnie w tył — przymocowała do reki prawej. Ręka lewa była wolna, natomiast dokoła szyi widniała sina pręga od przewiązanego przez szyję sznura.

Żadnych śladów, żadnych znaków, któreby wskazywały możliwość wykrycia mordercy. Tylko w pobliżu pudła wyłowiono również z wody czarny zarękawek, z imitacyi futerka. Jest to jedyne *corpus delicti*, które ma służyć policyi do wykrycia zbrodni.

Stacya doświadczalna rolnicza w Krakowie. Na zebraniu Towarzystwa rolniczego okręgowego w Krakowie uchwalono odnieść się do centralnego komitetu krakowskiego Tow. rolniczego z żądaniem poczynienia właściwych kroków celem przyspieszenia otwarcia stacyi rolniczej w Krakowie. Pomimo poparcia udzielonego ze strony Koła polskiego w Wiedniu, założenie stacyi ze szkoda dla krajowego rolnictwa się opóźnia. Wprawdzie do budżetu dodatkowego wstawiono podobno na rok bieżący kwotę potrzebną na aktywowanie stacyi, ale ani co do nominacyi kierownika, ani też co do wynajęcia lokalu nie nadeszły dotąd z ministerstwa stanowcze rozporządzenia. Pragnąc, aby stacya doświadczalna w Krakowie była jeszcze w roku bieżącym czynna, postanowił komitet odnieść się do p. ministra dla Galicyi z prośbą o przyspieszenie ostatecznej decyzji w tej sprawie.

Stanisławów. (Od przygodnego korespondenta). W sobotę dnia 11 bm., odbyło się w sali „Klubu towarzyskiego“ przedstawienie amatorskie na dochód „Bratniej Pomocy“. Odegrano komedye w 1 akcie „O Józję“ i komedye w 3 aktach p. t. „Rada pana Radey“.

Licznie zgromadzona publiczność rzęsiście oklaskiwała p. B. za świetne odegranie swej roli, a uznając równocześnie trud i pracę młodych adeptów sztuki, w szczególności pan S. i G. B. O. i Fr. obdarzyła je kwiatami.

Dla Jasnej Góry. Przed rokiem grono warszawskich rzemieślników, odwiedzających stale co rok klasztor Jasnogórski w Częstochowie, zauważywszy, iż brama od strony placu prowadząca na dziedziniec jest mocno zrujnowana, powzięło zamiar sprawienia klasztorowi OO. Paulinów nowej bramy żelaznej. Projekt wkrótce zamieniono w czyn i bez żadnych wielkich zachodów, naradzau się, zebrano pomiędzy sobą fundusz i uproszono znanego budowniczego p. Józefa Dziekońskiego o zrobienie rysunku.

W ciągu kilku dni rysunek był gotów i wykonanie bramy powierzono p. Stanisławowi Zielezińskiemu właścicielowi zakładu pod firmą „H. Zieleziński“, w którym, jak wiadomo, wykonaną została artystyczna krata przy pomniku Mickiewicza.

Jest to brama większych rozmiarów, czteroskrzydłowa, z dwiema furtkami, o stylu renesansowym, zdobna w kwiaty misternie wykonane. W górnej części bramy znajduje się z żelaza wykute drzewo palmowe, na niem kruk z chlebem w dziobie, a po bokach niżej dwa lwy w miedzi kute i w ogniu złoczone. Cała brama jest bardzo estetycznie wykonaną i będzie prawdziwą ozdobą wrót klasztornych.

W tych dniach brama wysłaną będzie do Częstochowy.

Koszt sprawienia nowej bramy wynosi około 1.500 rs.

Matuzalowe lata. W pow. plockim żyją trzej starcy, którzy, według ostatniego spisu jednodniowego, doszli do niezwykle sędziwego wieku.

Anastazyja Fabisiak we wsi Dziurnowo, w gm. Bowilna, liczy lat 103, Wiktoryja Zeglewska we wsi Chydzyńce, w gminie Uleniewo, lat 102. Kazimierz Diekanowski we wsi Kowalewie, w gminie Majki, lat 104.

Lekarza powiatowego, dr. Berezę, jak pisza *Echa* delegowano do tych miejscowości, celem zbadania stanu zdrowia i trybu życia starców.

Miejsca numerowane w wagonach. Od maja, t. j. z chwilą wprowadzenia letniego rozkładu jazdy, zaprowadzone będą we wszystkich wagonach I. i II. klasy na linii Petersburg-Kijów-Odesa komunikacyi bezpośredniej numerowane miejsca. Opłata za nie wynosić będzie 1-50 kop. za dobę przejazdu po jednej linii. Pierwsza próba zaprowadzenia miejsc numerowych dała doskonałe rezultaty: żądania są tak liczne, że nie można zadowolić wszystkich.

Mały rekrut. W Eupen przed komisją asenrunkową jeden z popisowych przybył na ręku matki. Ten „młodzieniec“ skończy w maju b. r. lat 20, ale wzrostem nie przewyższa jednorocznego dziecka, waży zaś 14 funtów. Słyszy, ale mówić nie umie. Pielegnowanie tego malca wymaga bardzo wiele zachodu, gdyż potrzeba go karmić jak niemowlę. Po oględzinach założono mu bukciec za czapeczkę, który on z wesolym uśmiechem podziwiał przed lustrem. Ten całkiem nierozwinięty człowiek pochodzi z robotniczej rodziny, w której z 14 dzieci żyje ośmioro. Bracia jego są to silni zdrowi ludzie, którzy służyli wojskowo.

Zmarli we Lwowie:

Dnia 10 marca b. r. Paraszcuk Józef, syn wyrobnika, lat 3, gruźlica opon mózgowych. — Jasiński Józef, syn dozorczy domu, lat 2, zapalenie płuc. — Lempika Mikołaj, syn zarobnika, lat 2, gruźlica płuc. — Nowak Jan, zarobnik, lat 39, miążdżyc, tętnic. — Diner Abraham, syn handelesa, lat 2, zapalenie płuc. — Derbin Józefa, córka zarobnika, lat 2, zapalenie płuc. — Łokinski Michał, prywatysta, lat 36, sekret elit. — Sadowska Helena sierota, lat 14, gruźlica. — Stańko Antoni, więzień zakładu karnego, lat 59, zapalenie nerek. — Schloss Abraham, syn sługi, 5 miesięcy, zapalenie opłucnej. — Rabat Sara, żona szkolnika, lat 69, uwiad starczy. — Pachmann Józef, prebendaryusz domu pracy, lat 58, rozedma płuc. — Springer Judyta, prywatystka, lat 66, rak. — Appel Abertyna, żona star. inżyniera, lat 65, katar jelit. — Naganowska Małgorzata, wdowa po szwecu, lat 78, uwiad starczy. — Dr. Krzyżanowski Stanisław, adwokat krajowy, lat 52, samobójstwo przez postrzał. — 4 wypadki śmierci przedwczesnie urodzonych. — Razem 20 osób.

Zmarli:

W Krakowie: Jadwiga z Niewiarowskich 1-o Kwapińską, 2-o Ciesielską, właścicielka dóbr i realności w Krakowie, w 63 roku życia. — Natalia Höflich, córka radcy sądu, w 20 roku życia. — Bronisława Szyszkówna, nauczycielka szkół ludowych w 23 roku życia. — Erazm Odrowąż Krzyszkowski, doktor medycyny, w 41 roku życia. — W Tarnowie: Helena z Paullych Hanisch, żona porucznika 2 pułku ułanów, w 22 roku życia. — W Warszawie: Marya z Kosceckich Janowa Czarnobelska, obywatelka ziemstwa gubernii mińskiej, w 68 roku życia. — W Nizynach: Roman Rydel, właściciel dóbr ziemskich w 64 roku życia. — W Ojcowie: Stanisław Hiszpański, jeden z najwybitniejszych rzemieślników warszawskich, właściciel warsztatu szewskiego, w 50 roku życia. — W Stanisławowie: Tekla z Flechnerów Brodowiczowa w 68 roku życia. — Joanna Blumenfeldowa w 49 roku życia. — Damian Kuczerowicz, sierżant policyi miej., w 39 roku życia. — Franciszek Kostecki, rymarz, w 53 roku życia.

Repertuar teatru hr. Szarbka:

W środę 15 b. m. po raz trzeci „Mąż dwóch żon“, komedya w 3 aktach Leona Gandilotta, ułomaczył M. Sachorowski. W czwartek 16 bm. po raz pierwszy w tym sezonie: „Fajace“, opera Leoncavalla i „Cavalleria rusticana“, opera Mascagniego. Występ Teresy Arklowej, Aleksan. Mysziugi, Józefa Szymańskiego i Juliana Hoffmana. W piątek 17 bm. po raz 3 „Kontrolor wagonów sypialnych“, komedya w 3 aktach Bissona. W sobotę 18 bm. o godzinie 3/4 popołudniu dla młodzieży szkolnej: „Safanduly“, komedya w czterech aktach Wiktoryna Sardou.

Najbliższą nowością będzie słynna komedya Wiktoryna Sardou pt. „Pamela“, w przekładzie M. Sachorowskiego. Rolę tytułową grać będzie pani Stachowicz, Barrasa p. Chmieliński.

Repertuar teatru miejskiego w Krakowie:

W czwartek 16 bm.: „Kwiat plesni“, karta z kroniki w 1 akcie napisał M. Szukiewicz (nowość); „Trzy dusze“, dramat w 1 akcie, napisał Jan Stewan (nowość); „Wnętrze“ (Intérieur), fantazyja dramatyczna w 1 akcie przez M. Maeterlinka.

Wychowanie książąt.

Wychowanie książąt i księżniczek w ich latach dziecięcych jest na wszystkich dworach panujących mniej więcej jednakowe: zaledwie dopiero od lat sześciu zmienia się metoda wychowania odpowiednio do kraju i jego obyczajów.

Na dworze austriackim dopiero arcyksiężna Zofia, matka obecnego cesarza wprowadziła nowy system wychowawczy, podług którego wychowywała nie tylko swe dzieci, lecz i wnuki. Z tego powodu między arcyksiężną Zofią a synową jej Elżbietą bawarską wynikały często sprzeczki, mianowicie z powodu uwielbianej przez cesarżowę córki Gizeli.

Jeżeli mała księżniczka zapadła kiedy na zdrowiu, cesarżowa Elżbieta poinformowawszy się co do dyagnozy u doktora zamkowego, wertować zaczynała książki medyczne z biblioteki dworskiej i na swą rękę zaczynała kuracye dziecka. Matka cesarza arcyksiężna Zofia często się na to oburzała, lecz bez skutku.

Na dworze austriackim kwitły bardzo nauki różnych języków. Kiedy cesarz Franciszek Józef zaczął się starać o rękę księżniczki Elżbiety bawarskiej, zaczęła ona zaraz pobierać lekcye języków: włoskiego, węgierskiego i czeskiego. O postępkach w nauce zdawał raport cesarżowi. Następnie i córki kształciła cesarżowa w wielu językach. Arcyksiężna zaś Stefania każe córkę swą arcyksiężniczkę Elżbietę uczyć tylko języków: francuskiego i węgierskiego.

Na dworze niemieckim cesarz Wilhelm pilnie śledzi postępy nauk swych synów i jest w tym względzie dla nich bardzo surowym.

Na dworach książęcych dzieci są wychowywane przeważnie tak, jak książęta na dworze pruskim; księżniczki już od dziesięciu lat przygotowywane są na wypadek mogącej nastąpić świetniejszej partii.

Na niemieckich dworach książęcych coraz częściej obecnie jest w zwyczaju, że księżniczki uczą się gospodarstwa domowego i sztuki kulinarnej.

Niemiecka cesarzowa Augustyna, jako księżniczka Szlezwig-Holsztein, uczyła się gotowania, a krawieczeni oddaje się teraz z amatorstwem.

Wielka księżna Luiza badńska jedyną swą córkę księżniczkę Wiktoryę, żonę następcy tronu szwedzkiego, wychowywała podług zasady, że „kobieta tak w pałacu, jak i w chacie, powinna być pracownicą gospodynią i dobrą kucharką”.

Księżniczki angielskie oddają się z zamiłowaniem nauce pielęgnowania chorych. Nauka ta jest teoretyczną, ilustrowaną specjalnymi rysunkami. Księżna Walii uczyła się nawet rękodzielnicstwa, mianowicie oprawiania książek.

Na jednej z wystaw londyńskich przed niedawnym czasem, na którą księżna-introligatorka posłała też swe wyroby, różne kunsztownie wykonane okładki książkowe wyrobu niejakej „miss Matthews” oznaczone zostały nagrodami. Pod tym pseudonimem „miss Matthews” ukrywała się przyszła królowa Anglii, księżna Walii, która nie tylko na wystawie posyłała swe prace, lecz i wszystkie książki domowe sama oprawia. Również i każde z dzieci swych, oprócz innych nauk, każe uczyć jakiegoś rzemiosła.

Królowa holenderska jedyną córkę swą Wilhelminę, obecną królowę, kazala uczyć wszystkiego, nawet prania bielizny. Wielką przyjemnością dla młodej księżniczki było pracować samej swe koronkowe chusteczki, szmizetki i prasować je. Księżniczka uczyła się i robienia koronek, lecz do drobiazgowej tej pracy nie miała cierpliwości i zamiłowania. (Kw. Codz.)

Depesze handlowe.

Z targu piątego.

Wiedeń, 15 marca. (Kursy poniżej w cenie giełdowej.)

Tendencja: Kursa wogóle silne, tylko akcje kolei państwowych i niektóre walory przemysłowe żywsze.

Budapeszt, 15 marca. Wczorajsza giełda. Austr. kred. 369 30 Węg. bank kred. 398 50 Węg. bank eskontowy 265 —, Węg. bank hipoteczny 253 75, Węg. renta koronowa 97 75, Rimamurania 321 50, Węg. 4-proc. renta 119 80, Węg. bank dla przem. i handlu 105 50, Staatsbahny —, Koleje uliczne 393 75. Kol. południowa —, Węg. pożycz. premiiowa 162 —, Austr. renta koronowa 101 40, Węg. renta koronowa 97 85, Elektr. kol. uliczne 235 —, Ganz & Co. 222 50, Salgotarjaner 607 —, Austr. złota renta 120 —, Akcje elektr. 155 50.

Frankfurt, 15 marca. Wczorajsza giełda wieczorna Kredyty 231 10, Staatsbahny 157 10, Lombardy 30 —, Alpy 244 50, Austriacka renta papierowa 100 90, Austr. srebrna renta 100 45, Austr. złota renta 101 90, Węgierska złota renta 100 20, Unionbank 164 30, Akcje elektr. 121 95. Kolej półn.-zach. —, Usposobienie silne.

Berlin, 15 marca. Przy zamknięciu wczorajszej giełdy. Kredyty 231 —, Staatsbahny 154 —, Lombardy 30 —, Austr. złota renta 101 90, Austr. srebrna renta 100 70, Węg. złota renta 100 —, Disconto Comandit 201 —, Laura 224 75, Boclumer 247 50, Harpener 184 90, Kolej Ostpreussen 93 50, Kolej Mittelweier 110 60, Kolej Południowa —, Mawka —, Turki 122 —, Renta hiszp. —, Prywatne dyskonto 3 75, Austr. renta papierowa —, Bustihradery 321 25, Austr. banknoty 189 50 Alpy 100 75, Dewizy na Wiedeń (długie) 169 45, Dewizy na Wiedeń (krótkie) —, na Paryż (krótkie) 81 10, na Amsterdam 168 75, na Londyn długie 20 31 i krótkie 20 41. Tendencja spokojna.

Berlin, 15 marca. Wczorajsza giełda wieczorna (Nachbörse) Kredyty 231 —, Staatsbahny 154 —, Lombardy 30 —, Rosyjskie banknoty (kasa) 216 30, Ros. banknoty (ult.) —, Disconto Comandit 201 40. Usposobienie słabe.

Hamburg, 15 marca. Wczorajsza giełda wieczorna. Kredyty 231 —, Lombardy 29 75, Staatsbahny 153 50, Austr. złota renta 101 40, Węgierska złota renta 100 60, Srebro 30 75, żądano, —, placono. Srebrna renta 100 45, Włoskie 95 10, Losy z 60 r. 148 25. Usposobienie silne.

Paryż, 15 marca. Wczorajsza giełda Cred. foncier 762 —, 4 proc. pożyczka rumuńska 1896 r. 94 20, Grecka pożyczka 225 —, 4 proc. hiszpańskie Extérieurs 58 65. Usposobienie spokojne.

Targ zbożowy i towarowy.

Budapeszt, 15 marca. Pszenica na marzec 10 40 do 10 42, na kwiecień 9 78 do 9 79, na październik od 8 59 do 8 56, żyto na marzec 7 96 do 7 98, na jesień — do —, kukurudza na maj od 4 54 do 4 56 złr, na październik — do —, owies na marzec 5 72 do 5 74 na październik — do —, kukurydza na maj 1899 r. 4 55 do 4 56, rzepak na sierpień 1899 r. 12 10 do 12 20.

Praga. Cukier gotowy 12 60, na luty 12 62, na marzec 12 75 1/2. Nowa kompania 12 20.

Berlin. Spirytus (siebziger) loco 40 30, (fuenfziger) —, **Hamburg**. Spirytus na luty-marzec 19 40, na kwiecień-maj 18 90. Nafta loco 6 85.

Wiedeń, 15 marca. (Giełda zbożowa). Na wczorajszej giełdzie notowano:

Pszenica na wiosnę 9 72 do 9 67, pszenica na maj czerwiec 9 33 do 9 31, żyto na wiosnę 8 06 do 8 04, owies na wiosnę 6 —, kukurydza na maj czerwiec 4 81 do 4 82, rzepak na sierpień wrzesień 12 20 do 12 30.

Zamknięcie giełdy przy silniejszych kursach: pszenica na wiosnę 9 72, pszenica na maj czerwiec 9 36, żyto na wiosnę 8 08.

Ceny spirytusu: 18 10 za gotówkę, 18 30 za wypowiedzeniem.

Targ nierogaczyny.

(Originalny telegram Józefa Saborsky'ego i Synów — Wiedeń, St. Marks).

Wiedeń, 15 marca.

Na targ nierogaczyny przywieziono ogółem 8.333 sztuk świń, między temi 3.532 świń galicyjskich. Ceny za tuczne świnię węgierską 46 do 47 ct., za galicyjską młode świnię od 38 do 46 ct., za kilogram żywej wagi.

Redaktor naczelny:

Tadysz Romanowicz.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor:
Stanisław Rossowski.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 14 marca 1899 r.

Ogólny dług państwa.

	placa	ładaja
Renta papierowa	101.05	101.25
Renta srebrna	100.80	101.00
Losy z roku 1854 po 250 zł. rak. 4%	171.50	173.50
Losy z roku 1860 po 500 zł. wa. 5%	—	—
Losy z roku 1860 po 100 zł. 5%	—	—
Losy z roku 1864 po 100 zł.	165.00	166.00

Dług państwa krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Renta złota wol. od pod. 4% za 100 zł.	119.95	120.15
Renta wol. od pod. 4% za 200 kor.	101.15	101.35
Renta inwest. austr. 3 1/2% za 200 kor.	86.65	86.85

Obligacje kolejowe.

Kol. Arcyks. Albrechta za 100 zł. 4%	99.25	100.25
Kol. cesarz. Elżbiety w złocie wolne od podatku za 100 zł. 4%	119.30	120.50
Kol. Cesarza Franciszka Józefa za 100 zł. 5%	126.75	127.75
Kol. Arcyks. Rudolfa w wal. kor. wolne od podatku za 200 kor. 4%	99.10	100.10
Kol. Karola Ludwika po 200 zł. mk. (ostempl. akcje) 5%	210.65	211.65

Obligacje pierwszeństwa (kolejowe).

Kol. Arc. Albrechta za 300 zł. 5%	118.20	114.00
W złocie za 200 zł. 5%	133.00	—
Kol. Bukowińskiego lokal. za 200 kor. 4%	98.75	99.25
Kol. gal. Karola Ludwika za 200, 100 zł. 4%	99.00	100.00
Kol. lwowski-czeru.-jaskiej z r. 1894 za 200 kor. 4%	99.00	100.00

Dług państwa krajów korony węgierskiej.

Węg. złota renta za 100 zł. 4%	119.80	120.00
W wal. kor. za 200 zł.	—	—
kor. 4%	97.85	98.05
obl. prop. za 100 zł. 4%	100.60	101.60

Inne publiczne pożyczki.

Poż. kraj. Bukowiny z r. 1893 los. za 200 zł. kor. 4%	97.50	98.50
Bukowiński obl. propinacyjne los. za 100 zł. 5%	102.75	103.65
Gal. pożycz. kraj. z r. 1878 za 100 zł. 6%	—	—
Gal. pożycz. kraj. z r. 1893 za 200 kor. 4%	97.20	98.00
Gal. obl. propin. z roku 1893 za 100 zł. 4%	98.00	98.80
Pożyczka premiiowa m. Wiednia z r. 1874	126.00	127.00
Pożyczka miasta Lwowa z roku 1898 za 100 zł. 4%	94.20	94.90
Renta włoska za 100 kor. 4%	111.75	112.25
Pożyczka bułgarska z r. 1892 za 100 zł. 6%	34.75	35.25
Pożyczka serb. prem. za 100 frank. 2%	62.45	62.95
Tureckie obl. prem. kolej. za 400 fr.	—	—

Listy zastawne. Oblig. hipot. i listy dłużne

(za 100 zł. Nom.)	—	—
Austr. zakł. kred. ziem. los. w 50 lat 4%	98.10	99.10
obl. pr. z r. 1880 3%	117.50	118.25
Bukowiński zakł. kred. ziem. los. 5%	104.75	105.00
los. 4%	96.80	97.00
Gal. Akc. bank hip. 10% prem. los. 5%	110.20	111.00
los. 50 lat 4 1/2%	100.25	101.00
60 lat za 200	—	—
koron 4%	96.75	97.60
Gal. Tow. kred. ziem. 4% los. 66 lat	96.10	—
4% los. 41 lat	97.50	98.60
4% stare	97.75	98.10
4% za 200 kor.	95.85	96.80
Banku krajowego dla Galicyi i Lodom. 4 1/2% 51 1/2 lat zwrotne	100.75	101.50
Banku krajowego obl. koman. 2 em. 5%	102.00	102.60
Banku krajowego obl. koman. 3 em. 4 1/2 lat za 200 kor. 4 1/2%	100.75	—
Banku krajow. los. 57 1/2 lat za 200 kor. 4%	98.00	99.00
Banku krajow. obl. kol. los. za 200 kor. 4%	97.50	98.50
Austr. węgiersk. banku 40 1/2 lat los. 4%	100.10	101.10

Obligacje z prawem pierwszeństwa

za 100 zł. nom.	—	—
Kol. Lwów-Czer.-Jassy z r. 1884 za 300 zł. 4% niżej 10%	91.80	92.70
Kolei Lwów-Czeru. z r. 1884 za 300 zł. 4%	99.00	99.20
Gal. kol. lok. wschodn. za 100 zł. 4%	99.50	100.00

Akcje banków (za sztukę).

Banku Anglo austr. 120 zł.	155.50	157.50
Pszt. banku handl. 500 zł.	141.00	142.00
Zakł. kred. dla handlu i przem. p. ul.	369 1/2	—
Węg. banku kred. 200 zł.	397.00	398.00
Doł. austr. tow. esk. 500 zł.	780.00	783.00
Gal. banku hipot. 200 zł.	383.00	384.00
dla handlu i przem. 200 zł.	200.00	203.00
Banku dla kraj. koronnych 200 zł.	243.50	—
Austr.-węg. 600 zł.	921.00	925.00
Związk. (Unionbank) 200	498.00	—
Czernk. banku związk. 100 zł.	187.25	188.25
Ziarnońska banka 100 zł.	138.50	137.25

Akcje przedsiębiorstw transportowych.

Bukow. kol. lok. (akc. pierw.) 200 zł.	260.00	267.00
(akc. jedn.) 200 zł.	143.00	152.00
Kolei półn.-ces. Ferd. 1000 zł. mk.	3425.00	3435.00
Lwów-Czeru.-Jassy 200 zł.	292.75	293.75
wschodn.-galic.-lokaln. 200	198.00	200.00
państwowej 200 zł. per alt.	360.75	361.50
południowej 200 per ultimo	66.00	68.50
węgier. galicyj. l. 200 zł.	214.50	215.50

Akcje przedsiębiorstw przemysłowych.

Galic. karpac. naft. towarz. 500 kor.	400.00	—
Austr. Tow. górnicze Alpine 100 zł.	241.00	—
Praskiego Tow. żelazn. przem. 200	1470.00	—
Schönbrunn 500 kor.	823.00	830.00
Tureckie arz. rytoniow. 500 fr. per. ult.	188.50	—
Trifail tow. kop. węgla 70 zł.	190.00	191.00

Losy (za sztukę).

Budapeszteńskie (Basilla) 5 zł.	8.80	7.80
Zakł. kred. dla h. i p. po 100 zł.	199.25	200.25
Clary 40 zł. mk.	68.50	64.50
Tow. żeg. na Dunaju 100 zł. mk. 4%	170.00	180.00
Pożyczka m. Innsbruck 20 zł.	29.50	30.50
Losy m. Krakowa 20 zł.	27.00	28.00
Pożyczka m. Lublany 20 zł.	24.00	25.00
Gen 40 zł.	67.00	67.50
Palffy 40 zł. mk.	65.00	65.50
Czerw. krzyża austr. tow. 10 zł.	20.60	21.00
Czerw. krzyża węg. tow. 5 zł.	11.60	12.00
Losy fund. arc. Rudolfa 10 zł.	29.00	29.00
Salm 40 zł. mk.	85.75	87.75
Pożyczka m. Salzburga 20 zł.	98.75	99.75
St. Genois 40 zł. mk.	84.75	85.75

Pożyczka m. Stanisławowa 20 zł.

m. Tryestu 100 zł. mk. 4 1/2%	165.00	—
m. 50 zł. 4%	60.00	64.00

Waluty.

Dukat cesarski	6 70	6 72
Austr. węg. 8 guld. złota moneta	—	—
20-frankówka	9 55	9 50 1/2
20-marksówka	—	—
Rosyjski półimperyal	11 78	11 82
Niemieckie banknoty za 100 marek	59.95	59.95
Włoskie banknoty za 100 lir.	44.45	44.55
10 funtów sterlingów	120.45	120.85
Ruble (za 100 rs.)	127.25	127.65

Berlin, dnia 14 marca:

Pozn. listy zastawne 4 proc. Serya 6—11	102.00
3 1/2 proc.	99.00
8 proc. Serya A.	99.90
Pozn. listy rentowe 4 proc.	102.60
3 1/2 proc.	—
Pozn. obligacje prow. 3 1/2 proc.	97.60
Ruble (100)	216.80
Austr. banknoty (100)	169.70
Listy zastawne kraj. Polsk. 4 1/2 proc.	—

Warszawa, dnia 14 marca:

Listy likwidac. Król. Polsk. duże	100.50
drobne	—
Ros. Poż. Prem. z roku 1864	282.00
1866	277.00
Obl. prem. Banku szlacheckiego	226.50
Listy zast. Tow. kred. ziemsk. duże	100.50
drobne	—
miasta Warszawy ser. VII.	—
4 1/2 proc.	99.10

Petersburg, dnia 14 marca:

Rosyjska pożyczka prem. z r. 1864	286.00
z r. 1866	277.00
Listy zast. Tow. kred. ziem. kr. poisk.	100.00
rosyjskie	—
kiłwskie	99.10
wileńskie	99.10
charkowskie	99.10
chersońskie	100.00
besarab.-taurydz.	99.70

A. CONAN DOYLE.

WUJ BERNAC.

PAMIĘTNIK Z CZASÓW PIERWSZEGO CESARSTWA.

(Z ANGIELSKIEGO).

Był on podobno unizonym do zbytku w dniach powodzenia, stał się zaciętym wrogiem w dniach niepokojów.

Ów Bernac — tak mi mówiono — dotąd podburzał chłopów, aż rodzina moja zmuszona została do ucieczki z kraju, a następnie pozostawszy sam, w taki sposób dopomógł Robespierrowi w najgorszych jego robotach, że w nagrodę dostał mu się zamek i majątek Grosbois, nasza odwieczna własność.

Po upadku Robespiera, wuj Bernac umiał się pogodzić z Barrasem, a pomimo wszelkich zmian politycznych, wciąż zaokrąglał swe posiadłości. I obecnie, jak dowodził list, potrafił połączyć swe losy z losami nowego cesarza Francji, chociaż niebardzo rozumiałem, w jaki sposób Napoleon mógł obdarzyć przyjaźnią człowieka z taką przeszłością i co za usługi mógł mu oddać mój republikański wujaszek.

A teraz zapytać mnie, dlaczego przyjąłem zaproszenie takiego człowieka, człowieka, którego mój nieboszczyk ojciec piętnował zawsze mianem uzurpatora i zdrajcy?

TYGODNIK finansowy i handlowy.

Przegląd giełdowy.

Wiedeń, 13 marca.

W ogólnym położeniu tutejszej giełdy ubiegły tydzień żadnej prawie zmiany nie wykazał, a nieznaczne osłabienie notowań w ostatnich dwóch dniach nastąpiło jedynie wskutek nieco znaczących realizacji klienteli prowincjonalnej.

Umieszczenie sprzedanych efektów nie natrafiło jednak na znaczniejsze trudności, ani też nie było połączone z większymi ofiarami, co świadczy o dość pomyślnych warunkach tutejszego targu, dotychczas efektami zbytnio nie obciążonego. Jedyną trudność, powstrzymującą silniejsze i większe ożywienie, leży ciągle w drożym raporcie, a z obecnej sytuacji pieniężnej nie da się nawet ocenić, kiedy w tym kierunku nastąpi zmiana na lepsze. Wszelkie prawdopodobieństwo przemawia za tem, że o rychłe polepszenie nie razie nie tak łatwo, gdyż rozstrzygającym w tej mierze momentem jest eskont prywatny i oficjalny w Berlinie, który bynajmniej nie okazuje tendencji ku niższeniu.

Po części wychodzi ta okoliczność nawet na dobre tutejszemu targowi, gdyż uniemożliwiając słabszym spekulantom zbyt długie przetrzymywanie efektów, zniewała ich tem samem do rozwiązania zobowiązań, czem sprawia ulgę targowi, który w naturalny sposób pozbawia się słabszych elementów.

Tylko notowania nieszczęśliwie na tem wychodzą i mimowoli obniżać się muszą, chociaż u przeważnej części walorów znaleźć można motyw, wręcz przemawiające co najmniej za utrzymaniem podwyższonych notowań. Dotyczy to w pierwszym rzędzie efektów bankowych, a to z uwagi na następujące obecnie publikacje bilansowe. W ubiegłym tygodniu ogłosili za r. 1898 swe bilanse Bankverein, austriacki Zakład kredytowy ziemski i Länderbank. Przechodząc je po kolei, należy w pierwszym rzędzie sprawdzić, że rok 1898 sprowadził tylko nieznaczne zmiany, a i te powstały przedewszystkiem w następstwie nowego ustawodawstwa podatkowego, które przyczyniło bankom znacznych wydatków.

Bankverein wykazuje czysty zysk w kwocie 3.452.365 zł., t. j. o 82.143 zł. więcej, niż w roku 1897, a rozdał dywidendę w tej samej wysokości 15 zł. od akcji.

Rezultat uzyskany przez Bankverein byłby jednak daleko świetniejszy, gdyby nie była zaszła konieczność bardzo znacznego, bo 800.000 zł. wynoszącego odpisania w akcyach północno zachodniego Towarzystwa żegluga okrętowej, które od r. 1896 nie płaci żadnej dywidendy a za rok 1897 wykazało 195.000 zł. straty. W roku 1898 nastąpiło dalsze znaczne pogorszenie w interesach tego Towarzystwa wskutek znanego zajęcia z hamburskim bankiem komercyjnym, bez zezwolenia którego wydano rafinerii w Aussig z magazynów Towarzystwa cały zapas cukru obciążonego zastawem na 3.600.000 marek. O wyrównanie wynikłej stąd szkody, toczy się między bankiem komercyjnym a Towarzystwem proces przed trybunałem cywilnym w Dreźnie, a chociażby skończył się ugodą, pozostanie znaczny ubytek, który wystarczy do zupełnego zdeprecjonowania akcji Towarzystwa żegluga, które też bankverein odpisał w ostatnim bilansie aż do zera. Ten sam los spotkał słynne akcje Towarzystwa dla wyrobu rur systemu Manesmana, które wyeliminowano z bilansu, tak samo, jak akcje kolei anatolskich. Bardzo korzystnie przedstawia się natomiast udział Bankverein w wszystkich innych przedsiębiorstwach i konsorcjach, z których tylko część zarachowano jako załatwione za rok ubiegły; znaczną część, reprezentującą wartość co najmniej 1.500.000 zł. przeniesiono na rachunek b. r. Podatki wynosiły ogółem 583.635 zł., o przeszło 100.000 zł. więcej niż w r. 1897; z tytułu podatku wypada na akcję 3 zł. 50 ct., rezerwy wynoszą łącznie 8.560.000 zł. czyli około 52 zł. na akcję.

Bilans austriackiego zakładu kredytowego ziemskiego, wykazuje czystego zysku 3.237.204 zł., t. j. o 283.000 zł. mniej niż w r. 1897, gdyż dochody zwiększyły się tylko o 97.000 zł., wydatki wzrosły zaś o blisko 380.000 zł., z czego przypada przeszło 300.000 zł. na zwiększony wymiar podatkowy. Powyższe daty były w przybliżeniu znane jeszcze przed ogłoszeniem bilansu, który z tego tytułu żadnej ciekawości wzbudzać nie mógł; tem większe było zainteresowanie, czy i w jaki sposób zarachuje zakład kredytowy resztę dochodu, pozostałego po rozdaniu dywidendy wynoszącej jak zwykle 37½ franków. Zainteresowanie było tem bardziej usprawiedliwione, że wiedziano, iż pozostatej reszty 714.000 zł. do zwykłego funduszu rezerwowego wcielić nie można, gdyż fundusz ten, wynosząc 11.698.000 zł., narósł w bieżącym roku własnymi odsetkami powyżej 12 milionów zł., tj. po nad maximum statutami oznaczone. Właściwie należało całą pozostałość rozdzielić akcyonaryuszom i tegoroczna dywidendę odpowiednio podwyższyć, dyrekcja zaś włożyła całą kwotę do nadzwyczajnego funduszu rezerwowego, którego statut wcale nawet nie przewiduje, a tem samem też granic jego wysokości oznaczyć nie może. Dokąd

tenże, wynosząc już obecnie przeszło 9 milionów, rósł będzie, nie wiadomo, faktem tylko jest, że powyższe dwie rezerwy, oraz przeznaczone na różnice azia i na dubiosa, wynoszą obecnie 26 milionów, wpłacony zaś kapitał akcyjny syłko 96 milionów, tj. że na jedną akcję po 80 zł. wypada a rezerwy po 217 zł. Gdyby zatem zakład kredytowy ziemski chciał z własnych funduszy uzupełnić kapitał akcyjny do pierwotnie unormowanej wysokości i użył potrzebnych na to 144 milionów, pozostałoby mu jeszcze 116 milionów zł. czyli całe prawie statutowe maksimum zwyższej rezerwy.

W bilansie Länderbanku znajdują po raz pierwszy wyraz uchwały sanacyjne, powzięte w celu usunięcia całego szeregu bardzo wątpliwych interesów i przedsiębiorstw dawniejszej dyrekcji. Pomimo tego przedstawia się bilans wcale korzystnie, gdyż czysty zysk wynosi 2.960.000 zł. i przewyższa rok 1897 o 1.212.000 zł., przyczem należy jednak uwzględnić, że z czystego zysku r. 1897 obrócono już bardzo znaczną część na pokrycie strat dawniejszych. Przy bezwzględnej porównaniu okazuje się też za r. 1898 ubytek w kwocie 74.700 zł., pomimo tego, że podatek obniżył się o 61.000 zł., zupełnie odmiennie, jak u innych banków z uwagi na to, że za podstawę wymiaru służył r. 1897. dla banku bardzo niepomyślny. Z rezerwy specjalnej, wynoszącej 6 milionów odpisano 25 mil., jako pokrycie straty, wskutek sformowania akcji niedalekiej fabryki Smichowskiej. Znaczna część pójdzie na pokrycie straty w razie sprzedaży dóbr Benatek w Czechach, za które Länderbank faktycznie wydał 4½ mil. nigdy uzyskać nie zdola; mniej korzystnie przedstawia się także 6.000 sztuk akcji fabryki emalii, oraz kopalnie wosku w Boryslawiu.

Udział w innych przedsiębiorstwach zapowiada się natomiast bardzo pomyślnie i rokuje uzasadnioną nadzieję, że położenie banku będzie się pod nowym kierownictwem z roku na rok stale polepszać. Za pomyślną wróżbę można uważać dokonane obecnie ostateczne porozumienie z delegatami bułgarskimi w sprawie konwersji i unifikacji długów Bułgarii przez wydanie nowej 5 proc. pożyczki na kwotę 260 mil. franków po kursie 89½ za 100.

Giełda berlińska nie przeszła prawie żadnych zmian w ubiegłym tygodniu, gdyż stale drogi pieniądź powstrzymuje prawie wszelką czynność spekulacyjną. Chwilowo ożywił się trochę targ na wiadomość o przyjeździe Cecyla Rhodosa, który przybył, by zainteresować Niemców w swym gigantycznym planie zbudowania linii kolejowej, sięgającej od północnej Afryki do Przylądka Dobrej Nadziei. Wykonanie tego kolosalnego dzieła, jakkolwiek prawdopodobne, jest jednak jeszcze zbyt odległe, aby mogło trwale wpłynąć na usposobienie targu.

Po krótkiej emocji nastąpiła przeto znowu tendencya nie tak słaba jak raczej niechętna, wyjąwszy naturalnie dla efektów żelaznych, które ponownie i coraz więcej zwracają uwagę klienteli prywatnej. W mniejszym stopniu, choć więcej niż przedtem interesują się klienci akcyami kopalni węgla, które przecież także korzystają bardzo znacznie z wymiennej konstelacji przemysłowo-fabrycznej. Zapotrzebowanie wewnątrz państwa jest ciągle tak znaczne, że kopalnie nie są w stanie przyjmować zamówień z zagranicy; szczególnie trudno zaspokoić konsumpcję koksu, wymagającą nadmierne dostawy. Unormowanie cen na kampanię 1899/1900 nastąpi też niewątpliwie po cenach podwyższonych, na co już wskazuje postanowienie syndykatu nie odnawiania wychodzących obecnie kontraktów dostawy.

Giełda paryska dalej faworyzuje rentę hiszpańską, która z dnia na dzień idzie w górę i dosięga już kursu 60. Głównym i najnowszym motywem ma być nie publikowana dotąd uchwała ministerstwa, zamierzająca zamiast redukcji 4 pre. na 3, zaprowadzenie 10 pre. podatku kuponowego, w skutek czego wysokość odsetek obniżyłaby się zamiast na 3 tylko na 36 pre. Wobec tej modyfikacji, dawalaby renta hiszpańska przy dzisiejszym kursie prawie 6 pre., co wystarcza, by spekulację utrzymywać w ciągłym ferworze.

W innych działach targu, wyjąwszy akcyj banków, interesowanych w finansach hiszpańskich, nie było widocznych zmian ani też większego ożywienia; bardzo silnie notowały zapisy tureckiego długu, wchodzące prawdopodobnie także w zakres działania słynnego konsorcjum zwykłego. Wdzięczniejsze pole miałyby niezawodnie ewentualne konsorcjum w minach złota, które zwolna, wracają do dawniejszego stanu stagnacji, pomimo wcale pomyślnych wieści, nadchodzących z Transvaalu tak co do dochodów z kopalni, jak i co do korzystniejszego ukladania się stosunków z rządem boerskim.

Giełda londyńska również dla akcji min stale zaanimować się nie chce; obecnie wraca do nieco zaniedbanych akcji kolei amerykańskich, ruch zwykły jest jednak na razie jeszcze wcale mierzny. Konsole notują ciągle około 111, renty państw zagranicznych utrzymane, brak jednak bardziej ożywionego ruchu.

Reforma węgierskich kas oszczędności.

Węgierskie kasy oszczędności są — jak wiadomo instytucjami akcyjnymi — jak w ogóle w Węgrzech akcyjna firma jest ulubiona dla wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw finansowych, handlowych i

przemysłowych. W ostatnich latach poczyniono z akcyjnymi kasami oszczędności bardzo niedobre doświadczenia. Upadki były liczne — niektóre z nich pociągnęły za sobą bardzo smutne następstwa dla miejscowego przemysłu i handlu. Zaczęto więc radzić nad reformą kas — a w zeszłym tygodniu odbyła się w Peszcie konferencya, w której wzięło udział przeszło 30 reprezentantów kas zjednoczonych w centralnym banku hipotecznym węgierskich kas oszczędności. Konferencyę przewodniczył hr. Stefan Tisza — a brał też w niej udział reprezentant ministerstwa skarbu. Wynik długich i ożywionych narad streścił w końcu przewodniczący w następujący sposób:

Konferencya jest przekonana, że wielki ogół węgierskich zakładów pieniężnych tworzą instytucye kwitujące, na zdrowych zasadach oparte i według właściwych zasad kierowane, że zasługują one w pełnej mierze na zaufanie władz i publiczności i nie wymagają użycia przeciwko nim środków surowych. Z drugiej jednak strony konferencya nie zamyka oczu na to, że sporadycznie wprowadzić, ale wystąpiły jednak także objawy, które w niektórych okolicach wyrządziły dotkliwą szkodę akcyonaryuszom a nawet właścicielom wkładek, co może doprowadzić do wstrząśnięcia zaufania, pokładanego w węgierskich zakładach pieniężnych.

Konferencya jest przekonana, że zapobieżenie występującym na jaw nadużyciom jest możliwe i konieczne bez paraliżowania i uszkodzenia działalności zakładów, opartych na zdrowych zasadach a jest zadaniem tych właściwie zakładów, obudzone dążenie do reformy we właściwe łożysko skierować i ku ich rychłemu urzeczywistnieniu współdziałać.

W tym celu wybiera konferencya komitet, który ma przygotować dla przyszłej konferencyi wnioski co do samej treści reformy i sposobu ich przeprowadzenia. Konferencya już obecnie przyjmuje następujące kierujące zasady reformy:

1. Do uzdrowienia istniejących wadliwych należy dążyć przedewszystkiem w drodze autonomicznej, przez stowarzyszenia — a interwencyę mniemyalną czy rządową zredukować do minimum.

2. Reformę należy tak przeprowadzić, żeby nie naraził przytem rezultatu półwiekowej pracy i gromadzenia kapitału — i nie zejść z gruntu historycznego rozwoju węgierskich kas oszczędności.

3. Należy rozważyć, o ile są konieczne pewne postanowienia co do wysokości kapitału akcyjnego, obowiązkowego tworzenia funduszy rezerwowych i co do stosunku między kapitałem własnym a wkładkami.

4. Należy szukać rękoma co do tego, żeby wkładki oszczędności tylko w takich aktywach były umieszczone, które ze stanowiska bezpieczeństwa, wykluczenia wszelkiego ryzyka i płynności a względnie łatwości zmobilizowania, dalyby możliwie największą pewność i żeby niezdrowy, nadmierny rozwój reeskontu nie zagrażał bezpieczeństwu wkładek.

5. Należy zabezpieczyć dokonywane przez fachowy organ, prawidłowe i wszelkie nadużycie wykluczające zestawianie i superrewizyę bilansów.

Rozmaitości.

Zboże na targach zagranicznych. W ciągu okresu sprawozdawczego małe zaszły zmiany na międzynarodowym rynku zbożowym. Główny czynnik obecny — temperatura była chwiejna, znikąd jednak nie nadchodziło niepomyślnych wieści o zasiewach.

Dowozy farmerów w Stanach Zjednoczonych wynosiły, jak w tygodniu poprzednim, 395.000 kwrt. Zapasy nieskontrolowane, t. j. znajdujące się w rękach handlarzy, oceniane są przez Thoman'a na 216 mil. buszli, przez innych statystyków zaś na 204 i 180 mil. buszli. Zapasy skontrolowane wynosiły 29.477.000 buszli, czyli zmniejszyły się o 443.000 buszli. Wysyłka pszenicy z Argentyny nie przybrała dotąd takich rozmiarów, jak na początku kampanii przypuszczano. W Anglii cena przeciętna pszenicy na 196 targach skontrolowanych wynosiła 25 sz. 8 p. Powietrze było zimne, nocami panowały mrozy; sprawozdanie o stanie zasiewów brzmią pomyślnie. We Francji ceny pszenicy i mąki spadły pod naciskiem pomyślnych warunków atmosferycznych i sprzedaży, dokonywanych przez niżkowców. W Austro-Węgrzech stan zasiewów dobry, zwłaszcza na Węgrzech. Przebieg interesu ospaly, ceny niżkowe. W Niemczech usposobienie przeważnie słabe. W Berlinie również ceny nie mogły się utrzymać z powodu zbyt silnego zaofiarowania towaru obcego.

Położenie statystyczne przedstawiało się, jak następuje:

	1899	1898	1897
	kwartery		
Amerykańskie zapasy skontrolowane	3,740.000	4,261.000	5,475.000
Ładunki płynące do Anglii na zlecenie	1,688.000	1,991.000	1,355.000
Ładunki bezpośrednie	1,063.000	1,142.000	920.000
Ładunki na kontynent	1,275.000	1,520.000	565.000
Zapasy handlowe w Anglii	1,300.000	1,000.000	2,200.000
Ogółem	9,066.000	9,914.000	10,515.000